

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄) 2012

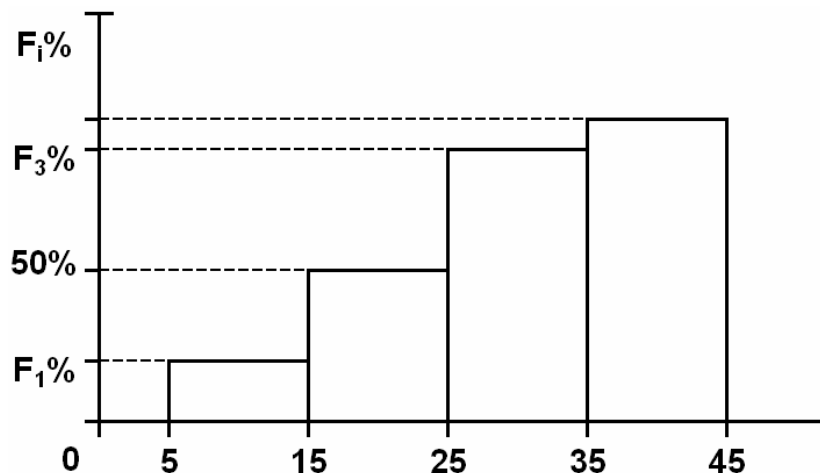
ΘΕΜΑ Α

- A1.** Αν οι συναρτήσεις f, g είναι παραγωγίσιμες στο \mathbb{R} , να αποδείξετε ότι $(f(x)+g(x))' = f'(x)+g'(x)$, $x \in \mathbb{R}$ **Μονάδες 7**
- A2.** Σε ένα πείραμα με ισοπίθανα αποτελέσματα να δώσετε τον κλασικό ορισμό της πιθανότητας ενός ενδεχομένου A **Μονάδες 4**
- A3.** Πώς ορίζεται ο συντελεστής μεταβολής ή συντελεστής μεταβλητότητας μιας μεταβλητής X , αν $\bar{x} > 0$ και πώς, αν $\bar{x} < 0$; **Μονάδες 4**
- A4.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.
- α) Το κυκλικό διάγραμμα χρησιμοποιείται μόνο για τη γραφική παράσταση ποσοτικών δεδομένων (μονάδες 2).
- β) Η παράγωγος της f στο x_0 εκφράζει το ρυθμό μεταβολής του $y=f(x)$ ως προς x , όταν $x=x_0$ (μονάδες 2).
- γ) Αν A, B ενδεχόμενα ενός δειγματικού χώρου Ω με $A \subseteq B$, τότε ισχύει ότι $P(A) > P(B)$ (μονάδες 2).
- δ) Το εύρος, η διακύμανση και η τυπική απόκλιση των τιμών μιας μεταβλητής είναι μέτρα διασποράς (μονάδες 2).
- ε) $\lim_{x \rightarrow x_0} \eta_{\mu x} = \eta_{\mu x_0}$, $x_0 \in \mathbb{R}$ (μονάδες 2). **Μονάδες 10**

ΘΕΜΑ Β

Οι χρόνοι (σε λεπτά) που χρειάστηκαν οι μαθητές μιας τάξης για να λύσουν ένα μαθηματικό πρόβλημα ανήκουν στο

διάστημα $[5,45)$ και έχουν ομαδοποιηθεί σε τέσσερις κλάσεις ίσου πλάτους. Τα δεδομένα των χρόνων εμφανίζονται στο παρακάτω ιστόγραμμα αθροιστικών σχετικών συχνοτήτων επί τοις εκατό.

B1. Με βάση το παραπάνω ιστόγραμμα αθροιστικών σχετικών συχνοτήτων επί τοις εκατό, να υπολογίσετε τη διάμεσο των χρόνων που χρειάστηκαν οι μαθητές.

Μονάδες 4

B2. Στον επόμενο πίνακα συχνοτήτων της κατανομής των χρόνων, να αποδείξετε ότι $\alpha=8$ (μονάδες 3) και να μεταφέρετε τον πίνακα κατάλληλα συμπληρωμένο στο τετράδιό σας (μονάδες 5).

Χρόνοι (λεπτά)	x_i	v_i	$f_i\%$	N_i	$F_i\%$
$[5, \cdot)$		$\alpha+4$			
$[\cdot, \cdot)$		$3\alpha-6$			
$[\cdot, \cdot)$		$2\alpha+8$			
$[\cdot, 45)$		$\alpha-2$			
Σύνολο					

Μονάδες 8

B3. Να βρεθεί η μέση τιμή \bar{x} και η τυπική απόκλιση s των χρόνων που χρειάστηκαν οι μαθητές.

(Δίνεται ότι: $\sqrt{84} \approx 9,17$)

Μονάδες 8

B4. Να βρεθεί το ποσοστό των μαθητών που χρειάστηκαν τουλάχιστον 37 λεπτά να λύσουν το μαθηματικό πρόβλημα. **Μονάδες 5**

ΘΕΜΑ Γ

Από τους μαθητές μιας τάξης ενός σχολείου επιλέγουμε τυχαία έναν μαθητή. Αν n φυσικός αριθμός με $n \geq 3$, τότε η πιθανότητα του ενδεχομένου ο μαθητής να μαθαίνει

- Γαλλικά είναι $\frac{3n}{n^2+1}$
- Ισπανικά είναι $\frac{n+2}{n^2+1}$
- και τις δύο παραπάνω γλώσσες είναι $\frac{n+1}{n^2+1}$
- μία τουλάχιστον από τις παραπάνω γλώσσες είναι ίση με το όριο $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2(\sqrt{x^2+3}-2)}{x^2+x}$

Γ1. Να αποδείξετε ότι το ενδεχόμενο ο μαθητής να μαθαίνει μία τουλάχιστον από τις παραπάνω δύο γλώσσες είναι βέβαιο. **Μονάδες 7**

Γ2. Να αποδείξετε ότι $n=3$ **Μονάδες 6**

Γ3. Να βρείτε την πιθανότητα του ενδεχομένου ο μαθητής να μαθαίνει μόνο μία από τις δύο γλώσσες. **Μονάδες 6**

Γ4. Αν ο αριθμός των μαθητών που μαθαίνουν και τις δύο παραπάνω γλώσσες είναι 32, να βρείτε τον αριθμό των μαθητών της τάξης. **Μονάδες 6**

ΘΕΜΑ Δ

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{1 + \ln^2 x}{x}$, $x > 0$

Δ1. Να αποδείξετε ότι η f είναι γνησίως φθίνουσα.

Μονάδες 5

Δ2. Έστω $M(x, f(x))$, $x > 0$ σημείο της γραφικής παράστασης της f . Η παράλληλη ευθεία από το M προς τον άξονα $y'y$ τέμνει τον ημιάξονα Ox στο σημείο $K(x, 0)$ και η

παράλληλη ευθεία από το M προς τον άξονα $x'x$ τέμνει τον ημιάξονα Oy στο σημείο $\Lambda(0, f(x))$. Αν O είναι η αρχή των αξόνων, να αποδείξετε ότι το εμβαδόν του ορθογωνίου παραλληλόγραμμου $OKM\Lambda$ γίνεται ελάχιστο, όταν αυτό γίνει τετράγωνο. **Μονάδες 7**

- Δ3.** Έστω η ευθεία $\varepsilon: y = \lambda x + \beta$, $\beta \neq 10$, η οποία είναι παράλληλη προς την εφαπτομένη της γραφικής παράστασης της f στο σημείο $\Sigma(1, f(1))$. Θεωρούμε δέκα σημεία (x_i, y_i) , $i=1, 2, \dots, 10$ της ευθείας ε , τέτοια ώστε οι τετμημένες τους x_i να έχουν μέση τιμή $\bar{x} = 10$ και τυπική απόκλιση $s_x = 2$. Να βρείτε για ποιες τιμές του β το δείγμα των τεταγμένων y_i των δέκα σημείων είναι ομοιογενές.

Μονάδες 8

- Δ4.** Αν A και B είναι ενδεχόμενα ενός δειγματικού χώρου με ισοπίθανα απλά ενδεχόμενα, τέτοια ώστε $A \neq \emptyset$ και $A \cap B \neq \emptyset$, τότε να αποδείξετε ότι

$$f(P(A)) + f(P(A \cap B)) \geq 2f(P(A \cup B))$$

Μονάδες 5

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Θεωρία απόδειξη σελ. σχολ. βιβλ. 31.

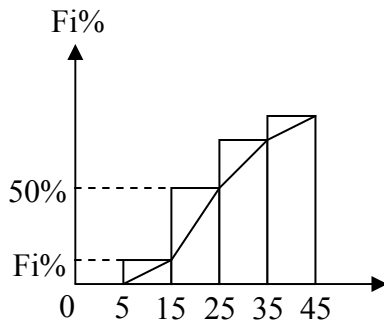
A2. Ορισμός σελ. σχολ. βιβλ. 148.

A3. Ορισμός σελ. σχολ. βιβλ. 96.

A4. Λ, Σ, Λ, Σ, Σ.

ΘΕΜΑ Β

B1.

Κατασκευάζουμε το πολύγωνο αθροιστικών σχετικών συχνοτήτων. Ξέρουμε ότι η διάμεσος είναι η τιμή που αντιστοιχεί στο 50% των παρατηρήσεων άρα $\delta = 25$

B2.

$F_2 = 50\% \Rightarrow f_1\% + f_2\% = 50\%$ και $f_3\% + f_4\% = 50\%$ άρα

$$\alpha + 4 + 3\alpha - 6 = 2\alpha + 8 + \alpha - 2 \Rightarrow 4\alpha - 2 = 3\alpha + 6 \Leftrightarrow \alpha = 8$$

[...)	x_i	v_i	$f_i\%$	N_i	$F_i\%$
[5-15)	10	12	20	12	20
[15-25)	20	18	30	30	50
[25-35)	30	24	40	54	90
[35-45)	40	6	10	60	100
ΣΥΝ.		60	100		

B3.

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i v_i}{v} = \frac{10 \cdot 12 + 20 \cdot 18 + 30 \cdot 24 + 40 \cdot 6}{60} = \frac{120 + 360 + 720 + 240}{60} = \frac{1440}{60} = 24$$

$$s^2 = \frac{\sum_{i=1}^4 (x_i - \bar{x})^2 v_i}{v} = \frac{(10-24)^2 \cdot 12 + (20-24)^2 \cdot 18 + (30-24)^2 \cdot 24 + (40-24)^2 \cdot 6}{60} = \frac{2352 + 288 + 864 + 1536}{60} = \frac{5040}{60} = 84 \Leftrightarrow s = \sqrt{84} \approx 9,17$$

B4.

Ψάχνουμε το ποσοστό που αντιστοιχεί στο διάστημα [36, 45). Θεωρούμε ότι οι παρατηρήσεις κατανέμονται ομοιόμορφα σε κάθε διάστημα οπότε θα ισχύει η

αναλογία : $\frac{8}{10} = \frac{x}{10} \Leftrightarrow x = 8\%$

ΘΕΜΑ Γ

$$P(\Gamma) = \frac{3v}{v^2 + 1}$$

$$P(I) = \frac{v+2}{v^2 + 1} \quad P(\Gamma \cap I) = \frac{v+1}{v^2 + 1}$$

$$P(\Gamma \cup I) = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{2(\sqrt{x^2 + 3} - 2)}{x^2 + x}$$

Γ1.

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow -1} \left[2 \frac{(\sqrt{x^2 + 3} - 2)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)}{(x^2 + x)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} \right] &= \lim_{x \rightarrow -1} \left[2 \frac{x^2 - 1}{x(x+1)(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} \right] = \\ &= \lim_{x \rightarrow -1} \left[2 \frac{x-1}{x(\sqrt{x^2 + 3} + 2)} \right] = 2 \frac{-1-1}{-1(\sqrt{1+3} + 2)} = \frac{-4}{-4} = 1 \end{aligned}$$

Άρα $P(\Gamma \cup I) = 1$ άρα είναι βέβαιο ενδεχόμενο.

Γ2.

$$P(\Gamma \cup I) = P(\Gamma) + P(I) - P(\Gamma \cap I) = \frac{3v}{v^2 + 1} + \frac{v+2}{v^2 + 1} - \frac{v+1}{v^2 + 1} =$$

$$\frac{3v + v + 2 - v - 1}{v^2 + 1} = \frac{3v + 1}{v^2 + 1}$$

$$P(\Gamma \cup I) = 1 \Leftrightarrow \frac{3v + 1}{v^2 + 1} = 1 \Leftrightarrow 3v + 1 = v^2 + 1 \Leftrightarrow v^2 = 3v \Leftrightarrow v^2 - 3v = 0 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow v = 0, \text{ απορρίπτεται}$$

$$\Leftrightarrow \boxed{v = 3}$$

Γ3.

$$P(\Gamma) = \frac{9}{10}, P(I) = \frac{5}{10}, P(\Gamma \cap I) = \frac{4}{10}$$

$$P[(\Gamma - I) \cup (I - \Gamma)] = P(\Gamma) + P(I) - 2P(\Gamma \cap I) = \frac{9}{10} + \frac{5}{10} - \frac{8}{10} = \frac{6}{10} = \frac{3}{5}$$

Γ4.

$$\frac{N(\Gamma \cap I)}{N(\Omega)} = \frac{4}{10} \Leftrightarrow \frac{32}{N(\Omega)} = \frac{2}{5} \Leftrightarrow N(\Omega) = 80$$

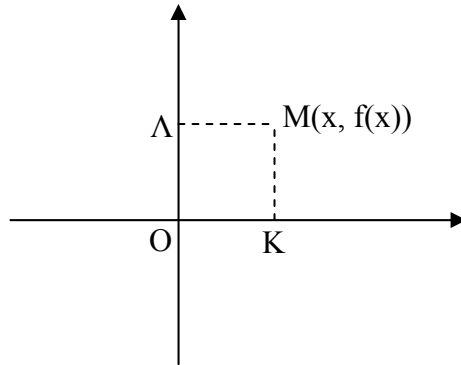
ΘΕΜΑ Δ
Δ1.

$$f'(x) = \frac{2 \ln x \cdot \frac{1}{x} \cdot x - 1 - \ln^2 x}{x^2} = \frac{-\ln^2 x + 2 \ln x - 1}{x^2} = -\frac{(\ln x - 1)^2}{x^2} \leq 0$$

Άρα η f είναι γνησίως φθίνουσα

Δ2.

Έστω $g(x)$ η συνάρτηση του εμβαδού του ΟΚΜΛ

$$E = g(x) = x \cdot f(x) = x \cdot \frac{1 + \ln^2 x}{x} = 1 + \ln^2 x \quad \mu\epsilon \quad x > 0$$

$$g'(x) = \frac{2 \ln x}{x}$$

$$g'(x) = 0 \Leftrightarrow \ln x = 0 \Leftrightarrow x = 1$$

$$g'(x) > 0 \Leftrightarrow \ln x > 0 \Leftrightarrow x > 1$$

	0	1	$+\infty$
$g'(x)$		- 0 +	
$g(x)$		↘ ↗ ΕΛ.	

Άρα το εμβαδό του ΟΚΜΛ γίνεται ελάχιστο για $x=1$ και $f(1)=1$ δηλαδή όταν γίνει τετράγωνο

Δ3. (ε): $y = \lambda x + \beta$

$$f'(1) = -1 \text{ άρα } \lambda = -1$$

$$\text{άρα } y = -x + \beta$$

$$\text{δηλαδή } y_i = -x_i + \beta \Rightarrow \bar{y} = -\bar{x} + \beta = \beta - 10$$

$$\text{και } S_y = S_x = 2$$

$$CV_y \leq \frac{1}{10} \Leftrightarrow \frac{2}{|\beta - 10|} \leq \frac{1}{10} \Leftrightarrow |\beta - 10| \geq 20 \Leftrightarrow \beta - 10 \geq 20 \Leftrightarrow \beta \geq 30$$

ή

$$\beta - 10 \leq -20 \Leftrightarrow \beta \leq -10$$

Δ4.

$P(A) < 1, P(A \cap B) < 1, P(A \cup B) < 1$ και στο διάστημα $(0, 1]$ η f είναι γνησίως φθίνουσα

Ισχύει ότι: $A \cap B \subseteq A \subseteq A \cup B$ άρα

$$A \cap B \subseteq A \cup B \Leftrightarrow P(A \cap B) \leq P(A \cup B)$$

$$A \subseteq A \cup B \Leftrightarrow P(A) \leq P(A \cup B)$$

Επειδή η f γνησίως φθίνουσα για $x \in (0, 1)$

$$\left. \begin{array}{l} f(P(A \cap B)) \geq f(P(A \cup B)) \\ f(P(A)) \geq f(P(A \cup B)) \end{array} \right\} \xrightarrow{(+)} f(P(A)) + f(P(A \cap B)) \geq 2f(P(A \cup B))$$